

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 65/2023-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Dudíťa a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 1 C 2/2017 z 31. mája 2019, rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 9 Co 338/2019 zo 16. decembra 2020 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 9 Cdo 341/2021 z 28. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 C 2/2017 z 31. mája 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 338/2019 zo 16. decembra 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 9 Cdo 341/2021 z 28. septembra 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Sťažovateľka požaduje, aby ústavný súd po preskúmaní všetkých ňou v ústavnej sťažnosti uvedených skutočností vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada aj o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie pred ústavným súdom, odvolávajúc sa na svoju zlú finančnú situáciu.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd v konaní o zaplatenie sumy 1 406,50 eur s príslušenstvom napadnutým rozsudkom z 31. mája 2019 konanie o zaplatenie poplatku z omeškania zastavil (výrok I), sťažovateľku (v pozícii žalovanej) zaviazal povinnosťou zaplatiť žalobcovi sumu 1 406,50 eur s príslušenstvom (výrok II), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok III) a žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania s tým, že o jej výške rozhodne okresný súd po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením (výroky IV a V). Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom zo 16. decembra 2020 tak, že rozsudok okresného súdu v napadnutom vyhovujúcom výroku, ako aj vo výroku o nároku na náhradu trov konania pred okresným súdom potvrdil (výrok I) a žalobcovi priznal proti sťažovateľke plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok II). Predmetný rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu nadobudol v dotknutých výrokoch právoplatnosť 12. februára 2021.

3. Sťažovateľka podala proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodila z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd dovolanie podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné odmietol s odôvodnením, že sťažovateľka neopodstatnene uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Podstatná časť pomerne rozsiahlej, avšak nesúrodej argumentácie sťažovateľky sa zameriava na nesúhlas s napadnutými rozhodnutiami, ktoré považuje za „*nepreskúmateľné, založené na nedostatočných skutkových zisteniach a ich nesprávnom právnom posúdení*“. Námietky sťažovateľky v ústavnej sťažnosti sa *de facto* týkajú nedostatočného zisťovania skutkového stavu a vyhodnotenia dokazovania všeobecnými súdmi.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľky a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu v prvom rade k preskúmaniu toho, či ústavná sťažnosť sťažovateľky nie je oneskorená, zjavne neopodstatnená, resp. či ústavný súd má právomoc ju preskúmať, keďže jednou z podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutným predpokladom na to, aby ústavný súd mohol ustanoviť právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, je to, že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

6. Povedané inak, na to, aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom [§ 37 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak

okrem iného je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti a táto nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená (I. ÚS 60/2019).

7. Ak teda ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť (I. ÚS 60/2019).

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu:

8. V prípadoch, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

9. Ústavný súd konštatuje, že proti napadnutému rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľka aj využila a jej odvolacími námietkami sa zaoberal krajský súd ako súd odvolací. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku, bolo prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľka využila (a to bez toho, aby v ústavnej sťažnosti tvrdila, že niektorá z jej dovolacích námietok nebola v dovolacom konaní uplatniteľná) a jej námietkami identickými s námietkami uplatnenými v ústavnej sťažnosti sa zaoberal najvyšší súd ako súd dovolací.

10. Z uvedeného dôvodu sa vo veci sťažovateľky uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutým rozsudkom okresného súdu a krajského súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

11. Predmetom ústavnej sťažnosti v tejto časti je nesúhlas sťažovateľky s odôvodnením najvyššieho súdu v napadnutom uznesení, a to „... vyjadrenia sa, ktoré sa týkajú odročenia pojednávania na KS Košice dňa 16.12.2020... s vyjadrením, ktorý poukazuje na zápisnicu zo schôdze vlast. bytov konanej dňa 11.10.2014... kde poukazuje, že pán ██████████ v roku 10.1.2017 podal platobný rozkaz na sťažovateľku... kde sa stotožňuje s postupom Okresného súdu SNV, kde OS SNV nezohľadnil platbu vo výške 228 eur, ktorú sťažovateľka zaplatila dňa 17.09.2018.“.

12. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na poskytnutie ochrany len v tých prípadoch, ak porušenie procesných práv účastníkov konania, ktoré sú chránené zákonmi, by znamenalo súčasne aj porušenie základných práv alebo slobôd deklarovaných ústavou alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (IV. ÚS 287/04). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli

zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 13/00, II. ÚS 5/00).

13. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru patrí aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd na tomto mieste zároveň pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

14. V prvom rade je potrebné konštatovať, že ústavná sťažnosť nie je argumentačne koncipovaná tak, aby obsahovala a poskytla ústavnému súdu konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľky dôjsť k porušeniu ňou označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu (ústavnoprávne relevantné odôvodnenie ústavnej sťažnosti), avšak vzhľadom na požiadavky kladené zákonodarcom na ustanovenie právneho zástupcu pristúpil ústavný súd k preskúmaniu napadnutého uznesenia, a to v rozsahu potrebnom na konštatovanie, či došlo k ich splneniu.

15. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľka v dovolaní uplatnila obdobné námietky, ako uviedla aj v ústavnej sťažnosti.

16. Najvyšší súd ako súd dovolací sa v bodoch 15 až 16.2 napadnutého uznesenia podrobne zaoberal námietkou sťažovateľky súvisiacou s jej žiadosťou o odročenie pojednávania určeného na 16. december 2020. V podstatnom považoval najvyšší súd za preukázané, že v čase podania jej žiadosti o odročenie pojednávania dôvod, pre ktorý sťažovateľka žiadala o odročenie pojednávania, neexistoval. K námietke sťažovateľky, že nebola včas upovedomená odvolacím súdom o neakceptovaní jej žiadosti o odročenie pojednávania, najvyšší súd, poukazujúc na nesplnenie si zákonnej povinnosti (§ 184 ods. 4 CSP) sťažovateľkou v žiadosti o odročenie pojednávania uviesť telefónne číslo alebo elektronickú adresu (neboli obsahom spisu), dal za pravdu odvolaciemu súdu, ktorý ju mohol upovedomiť len doručením listinného rovnopisu poštou na jej adresu uvedenú v žiadosti.

16.1. Po preskúmaní námietky sťažovateľky, že zápisnica zo schôdze konanej 11. októbra 2014 bola pozmenená a doplnená, avšak oba súdy nižšej inštancie sa touto námietkou nezaoberali (body 18 až 18.2 napadnutého uznesenia), najvyšší súd posúdil postup odvolacieho súdu za správny, konštatujúc, že „žalovaná žiaden dôkaz, ktorý by svedčil o jej tvrdení, že zápisnica nezodpovedala skutočnému priebehu schôdze vlastníkov, súdu nepredložila a ani nenavrhla, správne súdy nižších inštancií konštatovali, že žalovaná svoje tvrdenia nepreukázala, teda neuniesla dôkazné bremeno a nemôže byť preto rozhodnuté v jej prospech.“.

16.2. A napokon sa najvyšší súd zaoberal aj námietkou sťažovateľky vyčítajúcou žalobcovi uplatnenie nesprávnej výšky preddavku od sťažovateľky do fondu. Pripustil, že pri určení výšky (na oznamovacej nástenke domu) došlo k písárskej chybe, avšak, poukazujúc na obsah zápisnice zo

schôdze v roku 2017 (ktorá bola na nástenke vyvesená), potvrdil správnosť nároku žalobcu uplatneného v žalobe (bod 23 napadnutého uznesenia).

17. Skutočnosť, že sa sťažovateľka s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

18. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľné a udržateľné. Najvyšší súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov vo veci sťažovateľky neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Vzhľadom na argumentáciu sťažovateľky v dovolaní nespôsobilú založiť prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorú najvyšší súd vyhodnotil ako neopodstatnené uplatnenie dovolacieho dôvodu sťažovateľkou, ktorého následkom bolo odmietnutie dovolania ako procesne neprípustného, by ani prípadné kvalifikované odôvodnenie ústavnej sťažnosti (spísané právnym zástupcom ustanoveným sťažovateľke ústavným súdom) nebolo spôsobilé dosiahnuť ústavnoprávne relevantný rozmer možného porušenia označených práv sťažovateľky.

19. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom označených práv sťažovateľky neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K sťažovateľkou podanej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

20. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľky nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Podľa názoru ústavného súdu je totiž z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017).

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu